

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНЯРСТВА В ЗАХІДНОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ

М.С.Власюк, І.М.Скалюк, Т.М. Рущинська
Тернопільський інститут АПВ УААН

Йдеться про кількісний склад конепоголів'я, вихід лошат на 100 кобил, напрями племінної роботи з кіньми у колективних і приватних підприємствах по областях західного регіону України.

конепоголів'я, вихід лошат, схрещування

Конярство, як одна з галузей агропромислового комплексу і як джерело екологічно чистої тягової сили нині, як ніколи, потребує уваги до себе, вирішення багатьох назрілих проблем, визначення стану і шляхів подальшого його розвитку.

Встановлено, що повноцінний робочий кінь економить господарству 2 – 2,5 тонни пально-мастильних матеріалів. Питання стає тим більш актуальним у період дорожнечі енергоносіїв та сільськогосподарської техніки, а тому не дивно, що протягом останніх років різко зріс попит на робочого коня, особливо в індивідуальних господарствах. У даний час в областях західного регіону України в приватному секторі утримується 78,3% коней, тоді як в 1994 році їх було лише 37%. В 1994 році після створення лабораторії технології ведення конярства при Тернопільському філіалі ІЗТЗР, нами проведено обстеження племінного і робочо-користувального конепоголів'я господарств восьми областей західного регіону України, станом на 1 січня 1995 року [1].

За сім років, після реформувань аграрного сектора та створення формувань різних розмірів та форм власності, відбулися певні зміни і в галузі конярства (таблиця).

Так, в усіх категоріях господарств областей західного регіону конепоголів'я зросло на 26,8%, за виключенням Чернівецької області, де воно скоротилося на 7,3%.

Загальне конепоголів'я в Україні за цей період зменшилось на 35,4 тис. голів, що склало 4,8%. В господарствах західних областей нараховується 366,2 тис. гол., а це 52,2% від всього конепоголів'я України.

Реформування аграрного сектора призвело до зменшення племгосподарств. Так, якщо в 1995 році їх було 54, в тому числі один Ягільницький кінний завод в Тернопільській області, то на початку 2002 року їх залишилось близько 41-го в західному регіоні. А після проведення державної атестації суб'єктів племінної справи у тваринництві кількість племконегосподарств ще зменшиться.

Виникає запитання. Хто буде вирощувати жеребців-плідників для поліпшення робочо-користувального конепоголів'я.

**Стан конярства в західних областях України
(на 1 січня 2001 та 2002 рр.)**

Показник	Область								Разом по західному регіону	Всього в Україні
	Волинська	Закарпатська	Ів.-Франківська	Львівська	Рівненська	Тернопільська	Хмельницька	Чернівецька		
Коней в усіх категоріях госпо-дарств, тис.гол.	65,8	14,7	23,8	66,5	57,0	45,0	75,7	17,9	366,2	701,2
в т.ч. жеребців-плідників, гол.	236	34	103	169	259	188	467	114	1570	х
конематоки 3-х р. і старше, тис.гол.	х	х	7,4	х	х	16,5	15,6	х	х	х
Коней в колективних с/г підприємствах, тис.гол.	11,8	2,2	2,7	10,0	12,8	12,9	21,9	5,15	79,4	249,8
в т.ч. конематок, тис.гол.	3,3	0,5	0,8	2,9	2,7	2,7	4,9	1,1	18,9	х
Вихід лошат на 100 кобил в с/г підприємствах, гол.	37	14	29	19	38	23	43	29	36,8	36
Коней в приватному секторі, тис.гол.	54,0	12,5	21,2	56,5	44,2	32	53,8	12,8	286,9	471,2
в т.ч. конематок, тис.гол.	х	х	6,6	х	х	13,9	10,7	х	х	х
Коней в приватному секторі до всього конепоголів'я, %	82,1	85,0	88,9	85,0	77,5	71,3	71,1	71,2	78,3	67,2
Кількість племпідприємств	8	3	4	2	6	6	8	4	41	х
в них конепоголів'я, гол.	316	119	70	53	216	269	430	212	1655	х
Конепоголів'я в порівнянні з 1995 роком, у %	134,7	115,7	112,8	129,6	129,5	110,9	146,2	92,7	126,8	95,2

Примітка: х – дані не надійшли.

Аналіз результатів забою коней показує, що середня здавальна маса однієї голови становить 325 – 446 кг, тобто такий кінь по роботоздатності не має кінської сили, а лише 0,65 – 0,89 кінської сили. Встановлено, що тільки кінь живою масою в 500 кг забезпечує роботу в одну кінську силу = 75 кгм (15% від живої маси).

Ці дані підтверджують необхідність використання на місцевому поголів'ї кобил жеребців-плідників наступних порід: новоолександрівської ваговозної,

латвійської та торійської, які дають генотипи з кращими показниками розвитку, ніж рисисті та верхові жеребці.

Ефективність племінної роботи в конярстві та економіка галузі пов'язані, насамперед, з відтворною здатністю жеребців і кобил. Адже основним показником відтворення поголів'я коней є кількість здорових нормально розвинених лошат, одержаних від 100 кобил, наявних на початок року. В усіх категоріях господарств західних областей він складає за останні роки від 14 – 19 голів (Закарпатська, Львівська) до 38 – 43 голів (Рівненська, Хмельницька). По регіону маємо 36,8 голови на 100 кобил, по Україні – 36 голів.

Значним недоліком в галузі конярства по відношенню до відтворення вважаємо недостатню кількість племінних жеребців-плідників, якими забезпечені господарства областей західного регіону. Так по Чернівецькій області їх всього 34 голови, що складає 18,7% до потреби, по Тернопільській області забезпеченість становить 33%, по Львівській – 28,4, по Івано-Франківській – 31,6%.

Відсутність у достатній кількості племінних жеребців-плідників призводить до використання жеребців невідомого походження, а звідси одержуємо слаборозвинений молодняк, низьку живу масу дорослого конепоголів'я, систематичне погіршення галузі.

На перспективу необхідно подумати про відновлення штучного осіменіння кобил, створивши 3 – 5 регіональних парувальних пунктів.

Для забезпечення високого рівня ведення галузі конярства слід підтримувати їх статус шляхом проведення періодичної переатестації кінзаводів та племрепродукторів з присвоєнням їм категорії, обов'язкової компенсації частини витрат на вирощування племінної продукції відповідно до наказу Кабінету Міністрів № 319/93 від 24 жовтня 2001 року “Про затвердження Програми збереження та раціонального використання генетичних ресурсів сільськогосподарських тварин на 2001 – 2005 роки”.

Пожвавити роботу галузі конярства можуть кадри, які нині зовсім відсутні. Донедавна були при облплемоб'єднаннях зоотехніки по роботі з племінним і робочо-користувальним поголів'ям, які займались налагодженням племінного обліку, веденням селекційно-племінної роботи, реалізацією племінного молодняку, ротацією жеребців-плідників, реєстрували наявне племінне конепоголів'я та ін.

Створений “Західплемконецентр” не повністю виконує покладені на нього функції через недостатнє фінансування, маючи певні успіхи в кінному спорті.

Слід відмітити, що на кінзаводі та племрепродукторах проводиться вдосконалення новоолександрівського ваговоза в напрямку підвищення роботоздатності, м'ясних якостей, поліпшення екстер'єру, пристосованості до місцевих умов. З українською верховою породою проводиться робота по дальшому підвищенню ростових показників, спортивної роботоздатності, поліпшенню екстер'єру і типу будови тіла шляхом чистопородного розведення та корегуючих схрещувань (не більше 10–15% маточного складу) з чистокривною верховою, ганноверською або тракененською породами [2].

Співробітниками Тернопільського інституту АПВ УААН проводиться певна робота по нарощуванню нових генотипів на базі місцевого та помісного поголів'я робочих коней шляхом схрещування їх з жеребцями-поліпшувачами новоолександрівського ваговоза, латвійською та торійською породами. Заслугує на увагу спеціалістів гуцульська порода, яку розводять в чистоті в 10 господарствах Івано-Франківської, Закарпатської, Чернівецької та Львівської областей в кількості 134 голови. Ця порода набуває популярності в гірській місцевості і є однією з локальних порід коней, генетичний матеріал якої необхідно зберегти і нарощувати.

Отже, західний регіон значно насичений кінями і має добрий потенціал для розвитку як племінного так і робочо-користувального конярства.

Бібліографічний список

1. Власюк М., Скалюк І., Луцик М. та ін. Конярство західних областей України // Тваринництво України. – 1996. – №11. – С.6–7.

2. Маланчук Л.М., Власюк М.С., Скалюк І.М. та ін. Відродження конярства в західному регіоні України // Теорія і практика підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва. – м.Тернопіль. – 1996.- С.84–85.

Приведены данные о количественном составе конепоголовья, выходе жеребят на 100 кобыл, направлениях племенной работы с лошадьми в областях западного региона Украины.

Informed date about quantity live-stock foals for 100 mares and directions with pedigree horses in the districts of west region of Ukraine

УДК 636.1.082

СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ КОНЕВОДСТВА В ЛУГАНСКОЙ ОБЛАСТИ

Ю.Я. Белогуров, А.В.Власов

Луганский национальный аграрный университет

Приведены данные о породном составе лошадей и о перспективах развития коневодства в Луганской области.

конные заводы, породы лошадей, селекция

В современных условиях экономического развития Украины трудно переоценить значение коневодства в аграрном секторе экономики государства и народного хозяйства в целом.

С 1991 года, с провозглашения независимости Украины, в условиях реформирования аграрного сектора экономики в коневодстве сложились два противоположных течения: сокращение численности поголовья в хозяйствах с государственной и коллективной формами собственности и увеличение в единоличных, фермерских и крестьянских хозяйствах [1].